

6. számú melléklet:

Fejlesztési program az SNI és BTMN-es tanulók nevelésére-oktatására

A Nemzeti Alaptanterv szellemében kidolgozott SNI Irányelvek *(A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei) értelmében, a BTMN-es tanulók nevelésére-oktatására vonatkozó Ajánlás**, illetve az intézmény szakmai alapdokumentumában található alapfeladatoknak megfelelően nevelőtestületünk az integráltan oktatható tanulók sérülés specifikus fejlesztését (a fogyatékoság típusához és fokának megfelelő) szolgáló programot dolgozott ki.

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel tanulók fejlesztésére vonatkozó célokra, feladatokra, tartalmakra, tevékenységekre, követelményekre vonatkozóan a nevelőtestület átgondolta középtávú feladatait, melyet megjelenít az intézmény nevelési programjában, a helyi tantervben, a tanmenetekben, óratervekben és az egyéni fejlesztési tervekben.

1. Helyzetelemzés:

Az intézmény szakmai alapdokumentumában (2020.09.09.), a kötelezően ellátandó feladataink körében az alábbi integrált nevelési-oktatási feladatokat látjuk el:

- a) mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási),
- b) beszédfogyatékoságból,
- c) illetve több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból,
- d) autizmus spektrumzavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.

E feladatok keretében ellátjuk a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) és az autista tanulók nevelését, fejlesztését is. „Az Ajánlás azt szolgálja, hogy a különleges bánásmód, amelyben a BTMN gyermekeknek, tanulóknak a köznevelési jogszabályok szerint részesülniük kell az óvodában és iskolában, hatékonyabban segítse a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségeik megszüntetését, e nehézségek hatásainak és következményeinek enyhítését, a kialakult pedagógiai probléma és konfliktusok okának beazonosítását, majd ezen okok megszüntetésére vagy legalább következményeiknek enyhítésére törekvést, elsősorban a tanulási képességek fejlesztése és a lehetségesen eredményesebb magatartásbefolyásolási motívumok, eszközök, hatások felmutatása útján.

* SNI irányelvek: https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok

** SZAKMAI AJÁNLÁS a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekeket, tanulókat az óvodai és iskolai nevelésük oktatásuk során megillető különleges bánásmódhoz; a fejlesztő pedagógiai ellátás gyógypedagógiai tartalmaira; a pedagógiai segítség céljaira, feladataira és módszereire; valamint a BTMN tanulói jogokhoz kapcsolódó joghasználatra
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/BTMN_szakmai_ajanlas.pdf

**Az SNI és BTMN-es tanulók iskolai létszámának alakulása (fő)
2021-2024**

Tanév	mozgásszervi fogyatékos	SNI	érzékszervi fogyatékos (látás, hallás)	autizmus spektrum-zavarral küszködő	pszichés fejlődési zavarral küzdő	BTMN
2021/2022	1	26	7	2	16	64
2022/2023	1	24	4	2	17	71
2023/2024	1	27	3	2	22	79

1.2.A statisztikai adatok alapján megállapítható tendenciák, következtetések. Az ellátásban résztvevő szakemberek jelenleg:

A létszámok alakulásában szignifikáns változás nem mutatható ki. Az osztálytanítókkal, osztályfőnökökkel együtt dolgozik az iskolapszichológus és a fejlesztőpedagógus.

1.3.Az integrált nevelést segítő tárgyi, technikai és humánerőforrás jellemzői:

A rendelkezésre álló humánerőforrás: osztálytanítók, osztályfőnökök, szaktanárok, iskolapszichológus, fejlesztőpedagógus. Az egyéni fejlesztésre szaktantermek állnak rendelkezésre.

1.4.Az integrált nevelés gyakorlatának előzményei:

Az integrált nevelés biztosítás érdekében az intézmény befogadó légkört teremtett, nyitott kommunikációval együttműködést alakított ki a szülőkkel.

1.5.Az utazó gyógypedagógusi hálózat közreműködésével ellátott feladatok:

Az EGYMI munkatársai a szakértői bizottság szakvéleménye alapján egyéni fejlesztési feladatokat látnak el.

2. Alapelvek:

Fejlesztő programunk kidolgozása során alapelvként vettük figyelembe, hogy:

- a fogyatékos gyermek is ugyanabban a kultúrában, emberi közösségben, társadalomban él, mint ép társa, ezért felnőtté válásához biztosítjuk az iskolai kereteinken belül elsajátítható tudást és kompetenciákat, szem előtt tartva egészséges személyiségfejlődésük megalapozását, fejlesztését, illetve a nevelésükhöz-oktatásukhoz nélkülözhetetlen speciális szükségleteiket,
- Az integrált nevelést- oktatást a speciális egyéni szükségletekhez igazított sajátos módszerekkel, ismeretanyag-elrendezéssel, értékelési rendszerrel, a NAT-ban lefektetett általános célok, illetve a fogyatékos tanulók nevelése-oktatása irányelveinek figyelembe vételével folytatjuk,
- olyan elfogadó környezet kialakítására törekszünk, amely a sérült gyermek erőseit, sikeres próbálkozásait értékeli, másságát elfogadja, a sajátos értelmi és személyiség

állapotához igazodó nevelést, oktatást helyezi előtérbe, úgy, hogy az a sérült gyermek harmonikus személyiségfejlődését eredményezze,

- befogadó intézményként vállaljuk a sajátos nevelési igényű tanulók sérülés-specifikus ellátásához szükséges, a jogszabályokban meghatározott többlétszolgáltatások biztosítását **(amennyiben a fenntartó biztosítja számunkra a humánerőforrást, illetve az anyagi erőforrást)**.
  - a fenntartó által garantált mértékben a sajátos nevelési igény típusának megfelelő gyógypedagógus rendelkezésre állását,
  - a kiegészítő pedagógiai szolgáltatásokat: fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs és terápiás célú gyógypedagógiai ellátást,
- a tanítás-tanulás folyamatában maximálisan figyelembe vesszük az egyes tanulók sajátos nevelési igényét, sérülés-specifikus szükségleteit és ennek érvényre juttatása az egyedi sajátosságokhoz igazított differenciált tartalmak, módszerek, eszközök alkalmazásával,

3. Célok:

- A mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), beszéd fogyatékból, több fogyatékból együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékból, autizmus spektrumzavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával, integrált formában.
- Az együttnevelés feltételrendszerének minél teljesebb megteremtése, ami a sérült és többségi tanulók komplex személyiségfejlesztését egyaránt elősegíti. A szükséges speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni kompetenciák kialakítása.
- A pedagógiai program tervezése, megvalósítása során további cél, hogy az intézmény tanulmányi követelményei és módszertana, az SNI és a BTMN tanulónak járó különleges bánásmód igazodjon a fejlesztő pedagógiai, gyógypedagógiai, valamint a pedagógiai megsegítés lehetséges üteméhez a problémával érintett területeken.
- A nevelőtestület módszertani kultúrájának folyamatos fejlesztésével, a szakellátásban jártas szakemberek és a nevelők együttműködésével a rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység, az inkluzív nevelés gyakorlatának fejlesztése, kiteljesítése. Az integrált SNI tanulók nevelésével kapcsolatos szakmai tapasztalatcseréken, felkészítéseken, továbbképzéseken való részvétel; a rendelkezésre álló szakmai anyagok alapján a pedagógusok önképzése.
- A Szakmai ajánlást követve iskolánk a BTMN-es tanulók esetében a preventív szemléletet érvényesíti, tekintettel arra, hogy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségeket jellegük miatt sokkal hatékonyabb megelőzni, mint a már kialakult nehézségeket és másodlagos figyelmi, motivációs illetve az ezekből adódó viselkedési problémákat kezelni, a már elindult kedvezőtlen folyamatokat visszafordítani.
- A diagnosztizáló, formatív, szummatív mérések, értékelések lehetőségének, gyakoriságának tervezése. A tanuló fejlődésének, elért eredményeinek meghatározása,

rögzítése együttesen kialakított vélemény szerint a szülő bevonásával.

- Tanácsadás a szülőknek, segítségnyújtás a családi neveléshez a szakemberekkel együttműködve.

4. Sikerkritériumok:

Megvalósul a sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációja, integrált nevelése-oktatása során a teljes vagy részleges integráció. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység gyakorlatában, az együttnevelés során eredményesen működik a szakellátást biztosító szakemberek és a tanítók, tanárok együttműködése, szakmai kooperációja, az egyéni fejlesztések tervezése és megvalósítása.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagukhoz mért fejlődése, gyógypedagógiai segítséggel a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- a befogadó iskola vezetése támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken, alkalmat teremt a horizontális tudásátadásra.
- az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- az együttnevelés megvalósításában a különböző pedagógiai színtereken érvényesül a befogadó szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások egy részének alkalmazása,
- a gyermekek, tanulók önállóságra nevelésével, az egyéni adottságok, esetleges korlátok ismeretével a képességek lehetőség szerinti legteljesebb mértékű kibontakoztatása.

5. Feladatok:

5.1. Az integráló intézmény feladatai:

- Az intézmény alkalmassá tétele: rehabilitációs/fejlesztő foglalkozások helyiségeinek biztosítása, szükség szerint: technikai háttér a különleges gondozás ellátására, különleges bánásmód alkalmazására.
- A gyermekek megfelelő elhelyezése (évfolyamonként, osztályonként arányos elosztással) a szakértői bizottság szakvéleménye alapján.
- A gyermekek közösségi beilleszkedésének segítése az új környezet, társak, felnőttek megismerésével, elfogadásával, valamint a normákhoz való alkalmazkodás elősegítésével történjen.
- A gyermekek iskolába lépésüktől kezdődően elfogadó, befogadó közösségi szemléletének kialakítása, ami hatást gyakorol gyermekek, tanulók mikrokörnyezetére.
- A szakértői bizottság által megjelölt pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat be kell építeni az egyéni fejlesztési tervekbe így megvalósítva a gyermekek felkészítését,

- Következésképpen érvényesíteni kell a rehabilitációs, rehabilitációs szemléletet, sérülés specifikus módszerek alkalmazását, folyamatos értékelést, együttműködést a szakemberekkel,
- Fontos, hogy a befogadó pedagógusok rendelkezzenek azokkal az ismeretekkel, melyek az adott fogyatékosági típust jellemzik, lényeges, hogy konzultáljanak a gyermeket segítő gyógypedagógussal, valamint továbbképzések, önképzések révén gyarapítsák speciális tudásukat, legyenek jártasak a **differenciált tanulásszervezésben és alkalmazzák is azokat.**
- Elengedhetetlen, hogy a fejlesztésben résztvevő szakemberek team-munkában dolgozzanak, együtt kell meghatározni a tennivalókat, az egyénre szabott nevelést és követelményrendszer kialakítását.
- Az erősségekre építve és támaszkodva határozhatják meg a csapatok az eljárásokat, módszereket, amelyekkel az elmaradott területek fejleszthetők.
- A szülők szerepe, befolyása felelőssége az integráló iskolában kifejezetten nagy. Elsősorban az egyéni igényekhez szabott **optimális, támogató környezetet** kell biztosítaniuk. Lényeges szerepet játszanak abban, hogy a beilleszkedés sikeres legyen, kapcsolatot tartanak a pedagógusokkal és a gyógypedagógussal.
- Az iskola és a szülők közti ideális kapcsolatnak a következő alapelvekre kell épülnie: a szülő és a szakember kölcsönösen tiszteljük egymást, az információáramlás folyamatos legyen, érezzék a szülők, hogy a nevelési-oktatási folyamatban résztvevő pedagógusok elfogadják gyermekük egyediségét, ők is részesei a kölcsönös nevelési - oktatási folyamatnak.
- A pedagógusoknak nem szabad figyelmen kívül hagyniuk az ép gyermekek szüleit sem, empátiás készséget kell kialakítani bennük, fontos, hogy a szülők támogassák gyermeküket a sajátos nevelési igényű tanulók elfogadásában. A pedagógusok feladata, hogy ismertesse a **gyermektársakkal** a fogyatékoság mibenlétét, a segítségnyújtás lehetőségeit. Meg kell találni azt az egyensúlyt, hogy a SNI tanuló éppen annyi segítséget kapjon, amennyire szüksége van.
- **Együttműködés a szakemberekkel:** az intézmény a sajátos nevelési igényű, sérülésspecifikumnak megfelelő szakembereket biztosít. A gyógypedagógiai tanár/terapeuta feladata sokrétű. Azon túl, hogy egyéni fejlesztési terv szerint közvetlenül foglalkozik a gyermekkel, koordinálja a rehabilitációs munkában résztvevő más szakemberek munkáját, kapcsolatot tart a szülőkkel, nyomon követi a gyermek fejlődését.

5.2. A szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár és/vagy terapeuta:

- 1. programok, programcsomagok összeállítása,
- 2. rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, valamint osztálytermen belüli differenciált tanórai megsegítés,
- 3. közreműködés az integrált oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációban.
- kapcsolatot tart a többségi pedagógusokkal
- segíti a diagnózis értelmezését,
- javaslatot tesz a környezet kialakítására, speciális eszközök kiválasztására,

- speciális módszerekre,
- folyamatosan konzultál velük,
- ráirányítja figyelmüket a módszertani forrásokra, beszerezhető szakirodalomra.

5.3.A szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanári/terapeuta kompetenciája:

- egyéni fejlesztési terv, fejlesztő programok összeállítása,
- fejlesztőmunka,
- közreműködés a tevékenységek tervezésében, s ezt követően a konzultációban.
- a többségi pedagógusok munkájának segítése.

5.4. Kapcsolataink, együttműködő partnerek:

Együttműködések, partnerségi kapcsolatok: A kapcsolatrendszer beépül a pedagógiai programba:

- az együttnevelésben résztvevő pedagógusok munkájában a rehabilitációs és rehabilitációs szemlélet feltétlen megjelenik, ennek fejlesztésére mini-értekezleteken kerül sor.

A sérülés specifikus szakemberekkel való együttműködés rendszeres, gyakorlati- tartalmi elemekben jelenik meg.

Partnereink:

- EGYMI utazó gyógypedagógusi hálózata,
- Szakszolgálat

6. A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai:

- A nevelés és a tanulás-tanítás módszereinek megválasztásában a „sérülésspecifikusság” jelenti a prioritást, így a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, a tanuló képességei szerint kell azokat alkalmazni.
- A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység gyakorlatában érvényesülnie kell a team munkának (pl. többségi pedagógus, gyógypedagógus, szülő, az érintett tanuló stb.), illetve a pedagógusok által kidolgozott egyes differenciált tananyagok, feladatlapok, mérőeszközök, stb. felhasználásával, melyeket az iskola minden pedagógusa használhat, illetve gyarapíthatja, részt vehet a jó gyakorlatok adaptálásában, kidolgozásában.
- A nevelőtestület nyitott tanulási-tanítási folyamatban megvalósuló differenciált nevelő-oktató tevékenységek érvényesítése, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – akár mentális – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- Munkánkban érvényesül a nyitott tanítási- tanulási folyamat, a tevékenykedtető, minél több érzékszerv észlelésére alapozott tanulás-tanítás dominanciája.

6.1. Az alkalmazott módszertan fontosabb elemei gyakorlatunkban:

- órai differenciált foglalkozás, kooperatív technikák alkalmazása
- komplex képességfejlesztés,

- logopédiai terápia,
- pszichoterápia,
- gyógytestnevelés,
- pedagógiai célú rehabilitációs fejlesztő foglalkozások egyéni fejlesztési terv szerint a szakértői bizottság javaslata alapján.

6.2. A rehabilitációs tevékenységeket végző szakemberek:

- gyógypedagógus
- logopédus,
- pszichológus,
- gyógytestnevelő,

A gyermekközösségnek (osztálynak, csoportnak) ismereteket nyújtunk az életkoruknak megfelelő szinten a közösségükbe belépő sajátos nevelési igényű gyermekekről: betegségéről, állapotáról, hogyan és mit lehet neki segíteni, miben nem szabad segíteni. A sérült gyermeket a pozitívumain keresztül mutatjuk be ép társaiknak. A sajátos nevelési igényű gyermeknek megtaníthatjuk tapasztalat útján a kortárs közösségben élést, együttélést. Bevonjuk őket az iskolai programokba, közösségi életbe. Elősegítjük kommunikációjuk, társas viselkedésük, és szociális kapcsolataik fejlődését.

6.3. A megvalósulás kritériumai:

- Osztályonként maximum 2-2- fő sajátos nevelési igényű gyermek fogadása, lehetőleg az osztályközösségben együtt jól kezelhető probléma típusokkal fogyatékosági típussal.
- Az osztályfőnök kiválasztásánál a magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességek, speciális szakmai ismeretek kiemelt szempontot jelentenek.
- A tanítók, tanárok tájékoztatása, team-munkába szervezése a tanév kezdetétől.
- Egyéni fejlesztési terv készítése az érintett szakemberekkel.
- Individuális módszerek, technikák alkalmazása.
- Egyéni képességekre szabott, tantárgyakra lebontott tanmenet készítése, használata.
- Óraterv.
- az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs- rehabilitációs órakeret kihasználása- Nkt. 27. § (8)

6.4. Tárgyi feltételek:

- a fogyatékoság típusának megfelelő fejlesztő eszközök rendelkezésre állnak.
- Mindennapos tevékenység kivitelezését segítő eszközök:
- kultúrtechnikák (olvasás, írás, matematika) elsajátítását segítő eszközök. Írást segítő eszközök, ceruzavastagító, állítható asztal, pad, fejlesztő eszközök.
- kommunikációt segítő eszközök: pl. a kézírásra képtelen gyermekek számára számítógép biztosítása.
- az önkiszolgálást (öltözés, vetkőzés, - étkezés - tisztálkodás) segítő eszközök
- a szabadidős tevékenységeket segítő eszközök: elsősorban a játék és sport területén

7. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM

Az SNI tanulók integrált nevelését-oktatását az **Irányelvek 7-33. old. fejezeteiben** kifejtett módon végezzük. A szakmai útmutató tartalmazza a sajátos nevelési igényű tanulóakra vonatkozó, sérülés specifikus jellemzőket, kifejti az integrált nevelésre vonatkozóan:

- az SNI tanulók tanulásának és tanításának alapelveit, céljait és kiemelt feladatait,
- nevelési-oktatási szakaszok és kiemelt pedagógiai feladatokat,
- a többségi iskolában történő együttnevelés tartalmát,
- az integrált nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását és szabályozási szintjei,
- a tanulási területeket és tudástartalmakat,
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások
- pedagógiai mérés, értékelés és visszajelzés
- A NAT, a kerettantervek és a helyi tanterv
- a kompetenciafejlesztés, kiemelt kompetenciaterületek
- a tanulási területek és a tanulási területekhez kapcsolódó tantárgyak kimeneti tanulási céljai.

7.1. A látássérült tanulók fejlesztését segítő program

*A látássérült tanulók integrált nevelését-oktatását az **Irányelvek 7-33. old. vonatkozó fejezeteiben** kifejtett módon végezzük.*

Látássérültnek tekinthető az a személy, akinek egészséges szemén korrekcióval mérhető látásélessége az ép látás 30%-a, vagy ennél kevesebb, illetve látóérszűkülete nem több 20°-nál. A gyengénlátók vízusa: 0,1 -0,33 közötti.

A látási fogyatékos tanuló

A látássérülés a látószerv (a szem, a látóideg és/vagy a látásért felelős agykérgi/kéreg alatti területek) sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodóképességét, kihat személyiségének alakulására.

Gyógypedagógiai szempontból azok a tanulók látássérültek¹, akiknek látásteljesítménye az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) vízus: 0 – 0,3 közötti. Látássérült az a tanuló is, akinek centrális látótere legfeljebb 20°.

Ezen belül:

- a) vakok azok a tanulók, akiknek látóképessége teljesen hiányzik (vízus: 0);
- b) aliglátók azok a tanulók, akik minimális látással rendelkeznek (vízus: fényérzés – 0,1);
- c) gyengénlátók azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus: 0,1 – 0,3).

---

¹ A „látási fogyatékos” fogalom jogi kifejezés, a (gyógy)pedagógia az ezzel ekvivalens „látássérült” fogalmat használja.

A BNO² 11 (WHO) 2018-as meghatározása alapján „megkülönböztetünk távoli és közeli látássérülést.

Távoli látássérülés:

- enyhe – a látásélesség (vízus) < 0,5
- mérsékelt – a látásélesség (vízus) < 0,3
- súlyos – a látásélesség (vízus) < 0,1
- vakság – a látásélesség (vízus) < 0,02.

Közeli látássérülés:

A közeli látásélesség (vízus) < 0,5 maximális korrekcióval

A fejlesztési feladatok megtervezésekor, a módszerek kiválasztásánál figyelembe kell venni, hogy a látás hiánya vagy csökkent volta miatt a látássérült gyermek ismeretszerzését a külvilág iránti látó beállítódás helyett más – haptikus (bőr- és mozgásérzékelés együttese) és hallási – beállítódás is jellemzi. Fontos az összes érzékszerv – hallás, tapintás, szaglás, ízérzékelés – fejlesztése, valamint a meglévő látás használatának tudatosítása és tanítása.

A látássérült tanulók integrált nevelését-oktatását az **Irányelvek 7-33. old. fejezeteiben** kifejtett módon végezzük.

7.2.A hallássérült tanulók fejlesztését segítő program

*A hallássérült tanulók integrált nevelését-oktatását az **Irányelvek 190-210. old. vonatkozó fejezeteiben** kifejtett módon végezzük.*

Hallássérült tanulónál a hallás csökkenése miatt, a szokásostól eltér a beszéd, a nyelv és ennek következtében a személyiség fejlődése. Átalakul a külvilágról való információfelvétel, lelassul az ismeretszerzés, nehezebbé válik a szocializálódás.

A hallássérült tanuló egyéni fejlesztését, ennek lehetőségeit, meghatározza a hallássérülés bekövetkeztének, felismerésének időpontja, kóroka, mértéke, az intelligencia foka és egyéb személyiségjegyek.

Hallássérülésnek nevezzük a hallószerv valamely részének veleszületett vagy szerzett sérülését, illetve fejlődési rendellenességét, amelynek az éptől eltérő hallásteljesítmény lesz a következménye.

A hallássérülés gyűjtőfogalom. Hallássérült személyek a nagyothallók, a siketek és a cochleáris implantátumot (továbbiakban: CI) viselők. A cochleáris implantátum a belső fülbe ültetett hallásjavító eszköz. A hallássérült tanulónál – a hallás hiánya vagy csökkenése miatt – a szokásostól eltérhet a nyelvi kommunikáció (beszédértés, szövegértő olvasás, szókinés, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.) fejlettsége, ennek következtében a megismerő tevékenység és a teljes személyiség fejlődése is megváltozhat. A tanuló nyelvi kommunikációja intenzív fejlesztést igényel, mert ennek szintje nem feltétlenül korrelál életkorával, hallásállapotával.

A befogadó többségi iskola tantestületének a speciális iskolák nyújtanak segítséget a látássérült tanuló nevelésére, oktatására vonatkozó információk átadásával. Különösen jelentős az osztályfőnök szerepe az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.

---

² BNO: a BNO kódrendszer a betegségek nemzetközi osztályozására szolgál.

7.3.A testi fogyatékos tanulók megsegítésére irányuló program

A mozgássérült tanulók integrált nevelését-oktatását az Irányelvek 212-241. old. vonatkozó fejezeteiben kifejtett módon végezzük.

Mozgáskorlátozott az a tanuló, akinél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A fejlesztés alapelve: a sérülésből adódó hátrányos következményeket segítsen csökkenteni és/vagy ellensúlyozni.

Mozgáskorlátozottság esetén a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása a szervezet funkcionális képességeit, az egyén aktivitását maradandóan akadályozza; az egyén részére hátrányos helyzetet, korlátozott életvitelt okozhat. Gyógypedagógiai értelemben azokat a személyeket tartjuk mozgáskorlátozottaknak, akiknél a mozgásszervrendszer (tartó-: csont-, ízületrendszer és/vagy mozgató-: izom-, idegrendszer) veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara következtében olyan jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, amelynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés, és a szocializáció csak nehezített körülmények között lehetséges

A tanuló speciális nevelési szükségleteit meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, annak formája, mértéke és területe.

Nevelhetőségüket befolyásolja, hogy tapasztalatszerzési lehetőségeik beszűkültek, a környezethez való alkalmazkodásukban gátoltak. A gyermekek mozgáskorlátozottként is meg tudják állni helyüket az „épek” között, tehát a többségi iskolában is.

A pszichés fejlődés zavarai miatt nevelési- tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók (rész-képességzavar) fejlesztését segítő program

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók integrált nevelését-oktatását az Irányelvek 35-53. old. vonatkozó fejezeteiben kifejtett módon végezzük.

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk **specifikus tanulási zavarok**, azaz

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkúlia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együtt járása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
- hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

A (specifikus) tanulási zavarok háttérben a nyelvi rendszer eltérő fejlődése, a munkaemlékezet gyengesége, valamint az információfeldolgozás sajátos szerveződése áll. Mindezek mellett gyakran mutatkoznak a mozgásszervezés, kézügyesség, bizonytalan kézpreferencia, téri tájékozódás, vizuális észlelés, szenzoros integráció, végrehajtó működés nehézségei.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy

- a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,
- az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint
- a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanuló fejlesztését segítő program

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók integrált nevelését-oktatását az Irányelvek 109-131. old. vonatkozó fejezeteiben kifejtett módon végezzük.

Az autizmus spektrumzavarok (a szövegben az autizmus kifejezés mindig a teljes spektrumra utal) az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei

Az autizmus spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és a rugalmas viselkedésszervezés minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulóra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányossága, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedésszervezés és -kivitelezés képességének minőségi sérülése, valamint az egyenetlen képességprofil.

Helyi tantervhez

Tanítást – tanulást segítő és értékelő eszközrendszer elemei

1. A Helyi tantervben megjelennek a SNI tanulók számára közvetítendő tartalmak, a sérült képességek rehabilitációja.
2. Tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek:
  - a tevékenységek az intézmény éves munkatervében tervezettek
3. Az integrációt segítő módszertani elemek:
  - A pedagógusaink alkalmazzák a differenciálást, a speciális eljárásokat, ezzel hozzájárulunk az együttnevelés - oktatás sikeréhez.
  - Óráinkat, foglalkozásainkat úgy tervezzük és szervezzük, hogy felkeltse és fejlessze a tanulók kíváncsiságát, tanulási kedvét.

- Az ismétlést, a nyitott tanulást a tanulási-tanítási folyamat szükséges velejáróinak tekintjük.
- A segítségnyújtáskor az öntevékenységet erősítjük – azt szeretnénk, hogy a tanulók csak annyi segítséget vegyenek igénybe, amennyire szükségük van. Így érhetjük el önállóságuk, önbizalmuk és egyéni képességeik fejlődését.
- A házi feladat differenciált, döntően szorgalmi jellegű, tevékenységorientált.

4. Műhelymunka – a nevelői együttműködés formái:

- esetmegbeszélő foglalkozások tartása, ezek konklúzióinak beépítése a fejlesztő munkába,
- tervek korrekcióba,
- a fejlesztési lap vezetésébe.

5. A pedagógiai értékelés elvei a különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében:

Az értékelési rendszer eszközei:

- Szöveges értékelés az OM rendelet irányelveinek megfelelően történik.
- A pedagógusok alkalmazzák az árnyalt értékelést, ezek módszere, helye és szerepe a helyi tantervben pontosan meghatározott.

5.1. Látás sérült tanulók értékelése:

- A gyengénlátó, aliglátó tanulók esetében az egyéni látásteljesítményből adódó adottságokat (munkatempó, pontosság stb.) nagymértékben figyelembe kell venni.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók fejlődése esetenként csak önmagukhoz viszonyítható.
- Felmérések, értékelések esetén a gyengénlátó, aliglátó tanulók számára egyéni igény szerint a feladatlapok nagyítása szükséges. Így is lehetséges, hogy bizonyos feladatokat (grafikonok, térképek, képek, grafikák stb.) a tanuló látásteljesítménye miatt nem képes megoldani.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók felmérés, vizsga esetén engedményeket vehetnek igénybe (többletidő, adaptált feladatok stb.).
- A látássérülés maga nem ok a tantárgyi felmentésre.

5.2. Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küszködő tanuló értékelése:

Az e kategóriába került tanuló a megyei szintű pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságának szakértői véleménye alapján indokolt esetben adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése és minősítése alól mentességben részesülhet, továbbá többlet felkészülési idő, segédeszköz-használat biztosítható számára.

A szummatív értékelés helyett fejlesztő és diagnosztizáló mérés és fejlesztő szöveges értékelés bevezetése indokolt.

5.3. A mozgásszervi fogyatékos tanuló értékelése:

A Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott értékelési rendszer módosításokkal érvényesíthető a mozgáskorlátozott tanulók tantárgyi értékelésekor is.

A mozgásnevelés tantárgy esetében a nevelés-oktatás teljes idejében mindvégig szöveges fejlesztő értékelést kell alkalmazni. Az ének-zene, vizuális kultúra (komplex művészeti nevelés), digitális kultúra, technika és tervezés tantárgyak esetében a 4. évfolyam végéig fejlesztő értékelést ajánlott alkalmazni mozgáskorlátozott tanulók esetében, amit a pedagógiai programban is rögzíteni kell.

A mozgáskorlátozott tanulók a különböző mérések (előzetes felmérés; segítő-formatív felmérés; összegző, lezáró-szummatív felmérés) során ugyanolyan minőségű és mennyiségű feladatot oldhatnak meg, mint többségi társaik, számukra azonban többletsegítséget kell biztosítani.

A többletsegítség sérülésspecifikusan, elsősorban a funkcionális állapotjellemzőkhöz igazodva, egyéni szükségletekre szabottan legyen elérhető!

A 2011. CXC. köznevelési törvény 51. § (5) bekezdésének értelmében a sajátos nevelési igényű, tanuló részére a felvételi vizsgán indokolt esetben biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli vagy szóbeli felmérésen biztosítani kell az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket, a vizsga szervezésével alkalmazkodni kell az adottságaihoz.

Az 56. § (1) bekezdése szerint a tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az intézményvezető mentesíti az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő.

5.4. Autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók értékelése

A Nat-ban megjelölt célok elérésében az autizmus változatos spektrumának megfelelően igen nagy egyéni eltérések lehetnek. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulókra jellemző típusosan egyenetlen, ún. „csipkézett” képességprofil miatt egy tanulási területen belül is előfordulhatnak szélsőségesen eltérő teljesítmények. Az intuitív társas megértést és rugalmas gondolkodást kívánó célok elérése jóval hosszabb időt vehet igénybe a kortársakhoz képest, vagy módosítva érhetők el.

A tanulási eredmény értékelésénél elsősorban a tanuló önmagához mért fejlődését kell figyelembe venni, valamint azt, hogy a megszerzett tudást képes-e önállóan, rugalmasan, élethelyzetekben alkalmazni.

A mérés, értékelés és minősítés alapfunkciója az autizmussal élő tanulóknál alapvetően módosul. A mérések elsősorban diagnosztikus jellegűek. Tájékoztatnak a gyermek állapotáról, mérik a fejlesztés, nevelés-oktatás eredményességét, meghatározzák annak további irányát.

5.5. A beszédfigyelmetkos tanulók értékelése

A beszédfejlődési zavarral küzdő tanulók, ha társult zavarokkal nem küzdenek, általában a tipikus fejlődésű tanulókhöz hasonlóan teljesítenek. A nyelvfejlődési zavart mutató tanulók legtöbbször másodlagosan verbális tanulási zavarral is küzd, így tanulási teljesítményük szórt képességprofiljuk, személyiségjegyeik és megküzdési stratégiáik függvényében változik. Általában elmondható, hogy a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók számára a verbális tanulási potenciált igénylő tantárgyakban differenciált tanulási eredmények kitűzése szükséges. Ezek közül a leginkább érintett a magyar nyelv és irodalom, valamint az idegen nyelv.

Ezek értékelése alól általában a szakértői bizottság véleménye alapján mentesítést is kapnak a tanulók. A mentesítés sajnos lehetetlenné teszi a tanuló tovább haladását olyan középiskolákba, melyek a mentesítés tantárgyból elvárják az érdemjegyet.

A szakértői vélemény nyomán intézményvezetői hatáskörben megszületik **az értékelés alóli felmentés**, amely nyomán kialakulhat tanulók vagy a szülők körében olyan értelmezés, hogy az adott tantárgyban való helytállás „nem is olyan fontos”. Már az iskolába lépéskor tisztázni kell, ha szükséges, a szülővel kötött pedagógiai megállapodásban is, hogy a tantárgyi értékelés alóli felmentés csak az ötfokú érdemjegy elmaradását jelenti. A tanító/szaktanár hivatalosan is élhet a joggal, hogy a tanulót kizárólag saját képességeihez mérten, a számára kijelölt tanulási eredmények mentén **szöveges fejlesztő értékeléssel** segíthesse. Ez a feladat a tanítóra, tanárra és a velük együttműködő gyógypedagógusra nagyobb felelősséget ró, és megváltoztatja a mérés-értékelés jelentőségét.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTMN) nehézséggel küzdő tanulókkal kapcsolatos feladatok

A BTMN tanuló jellemzői:

„Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.”

(2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről, 4. §. 3. bekezdés)

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségnek 2 alapvető típusa van:

1. részképességzavarok

- az iskolai tananyag megtanulásának nehézségei
- a tanulók ép intellektusúak
- tanulással kapcsolatos tevékenységek elutasítása (olvasás, írás, számolás)

2. kóros hiperkinetikus (kóros nyugtalanság) vagy kóros aktivitászavar (túlzott mozgékonyság), figyelemzavar

- a gyermekek érzékenyebbek az időjárás-változásokra
- fáradékonyabbak, nehezen tűrik a zajokat
- a diákok rövid ideig tudnak az adott feladatra figyelni
- gyakrabban igénylik a tanulás közbeni szünetet, pihenést
- figyelmük könnyen elterelődik
- nem követik az utasításokat, nem fejezik be a feladatokat

Beazonosításuk, ellátásuk:

- a BTMN kategóriába az a gyerek sorolható, aki szakértői véleménnyel rendelkezik, amelyet az úgynevezett járási szakértői bizottság ad ki, ritka esetben pedig országos, vagy megyei szakértői bizottság bocsátja ki a szakvéleményt
- a BTMN gyerek legmarkánsabb jellemzője, hogy bizonyos területeken alulteljesít, vagy nehézségekkel küzd. Ez a terület lehet a tanulás, vagy a társas kapcsolatok területe, illetve a viselkedés szabályozása
- a nehézségek, hiányosságok következtében a gyermek személyiségfejlődése az átlagostól eltérő lehet, nem tud az osztályba / csoportba harmonikusan beilleszkedni
- a BTMN kategóriába tartozó tanuló mindig kizárólag többségi (azaz normál) iskolába jár, nem mondhatjuk, hogy ezeket a gyerekeket integrálják, együttnevelik
- fejlesztő foglalkozás keretében látják el őket
- általában fejlesztő pedagógus foglalkozik velük, de gyógypedagógus is végezheti fejlesztésüket
- a BTMN kategóriával együtt járó jogosultságok kizárólag a köznevelés időtartamára terjednek ki (a felsőoktatásban már nem érvényesíthetők)
- a beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermeknek NINCS BNO kóddal jelölt diagnózisa!
- a kulcsfogalmak a nehézség, hiányosság, tehát ezeknél a gyerekeknél tanulási, vagy magatartási zavarról, fogyatékoságról nem beszélhetünk.
- a BTMN kategóriába tartozó gyermekeknél a nehézségek hátterében valószínűleg nincsenek idegrendszeri, organikus okok (bár erre a törvény nem tér ki).
- kevésbé súlyos kategória, mint a sajátos nevelési igény, ezért jóval kevesebb többletjogot biztosít a gyermek számára, mint az SNI. Ez érthető, hiszen nem is igényel olyan mértékű plusz segítséget, ráfordítást, beavatkozást, mint az utóbbi kategória.

Feladataink a BTMN tanulók nevelése-oktatása során:

Fontos feladatunknak tartjuk a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek (továbbiakban BTMN) korai szűrését, diagnosztizálását. A beiratkozáskor kérjük a szülőket, hogy tájékoztassanak a már beazonosított problémákról, a vizsgálatról készült dokumentumok bemutatást is kérve. A hatékonyság érdekében már az iskolába lépéskor meg kell teremteni a fejlesztést szolgáló feltételeket:

- az első évfolyamon az iskolánkban dolgozó szakemberek (fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus) bemeneti méréseket végeznek a már bemért és dokumentált, illetve a lehetséges lemaradások észlelése, diagnosztizálása céljából,
  - a mérési eredményeket, tapasztalatokat, a diagnosztizálást végző szakemberek összegzik és elemzik,
  - a tanítókkal közösen kimunkálják az egyénre szabott fejlesztési programot.
- Az érintett tanulókat az osztályfőnök kiemelt figyelemmel kíséri, szüleit tájékoztatja. Folyamatos szakmai teamet működtet az osztályban tanítópedagógusokkal, a logopédussal, pszichológussal, fejlesztőpedagógussal.
  - Ha nem sikerül a BTMN beazonosított problémát enyhíteni, az a gyermek fejlődését gátolja, az osztályközösséget hátráltatja, külső szakmai segítségre van szükség (pl. szakértői bizottság vizsgálatot kezdeményez). Ennek elindítása, a szülők értesítése, közreműködésének kezdeményezése az iskolavezetés feladata).
  - A későbbi kiszűrés esetén a tanulók vizsgálatát a fejlesztőpedagógus végzi, és amennyiben szakmailag indokolt, az illetékes pedagógiai szakszolgálat vizsgálatát kezdeményezi, majd a szakértői bizottság által készített szakvélemény irányelvei alapján járunk el.
  - A BTMN szakvélemény alapján az előírt óraszámokban, a javasolt fejlesztési területeken a fejlesztő foglalkozásokat szervezünk. A fejlesztést végző szakember az adott tanulóra vonatkozó egyéni fejlesztési tervet készít, melynek alapján a fejlesztő tevékenység folyik.
  - A fejlesztőpedagógus folyamatosan együttműködik a gyermeket tanító pedagógusokkal: tájékoztatja kollegáit a felmérések eredményéről, a fejlesztő foglalkozások tartalmi elemeiről, az elért sikerekről, esetleges elakadásokról.
  - A BTMN-es tanulók közösségben történő beilleszkedésének segítése a pedagógusok munkaköri feladatát képezi. Ennek érdekében kell ezirányú kompetenciáit fejleszteni szervezett továbbképzések, önképzés keretében.
  - A szakvéleményben előirányzott, a gyermeket megillető különleges bánásmóddal kapcsolatos pedagógiai feladatokról az iskola a gyermeket tanító összes pedagógust tájékoztatja, azok betartását folyamatosan figyelemmel kíséri.
  - Az alsó tagozatból felkerülő BTMN-es tanulókról az alsós tanítók és a fejlesztőpedagógus részletes tájékoztatást ad a leendő osztályfőnöknek.
  - Az esetleges tantárgyi hiányosságok pótlására az iskola lehetőségeihez mérten korrepetálást biztosít.

A beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek segítéséhez szükséges pedagógus kompetenciák:

- differenciált oktatás, nevelés céljából egyéni módszerek, eszközök alkalmazása;
- az eltérő képességekhez, és viselkedésekhez való alkalmazkodás;
- rugalmasság, szükség esetén módszerváltás;

- egy-egy tanulási, nevelési helyzet alternatív kezelése;
- elfogadó, toleráns, empátikus és segítő attitűd,
- együttműködési készség a fejlesztő pedagógussal és a szülőkkel.

A különleges gondozásban részesülő tanulók fejlődéséhez a szülők közreműködése rendkívül fontos. A megfelelő fejlődéséhez széleskörű együttműködésre van szükség a nevelés-oktatási intézmény pedagógusai, a pedagógiai szakszolgálat szakemberei, illetőleg a tanulók szülei között.

Az SNI, BTMN-es tanulók online oktatása

Látássérült gyerekek, tanulók távtanítása

Feltétel, hogy a látássérült tanulóknak, családoknak rendelkezésére olyan **eszköz**, illetve stabil, az **akadályok nélküli hozzáférést biztosító** otthoni internet, amelynek segítségével megvalósítható az online oktatás. Kiemelten kell figyelni, hogy az online tantermi megoldások, tananyagtartalmak:

- akadálymentesek,
- képernyőolvasó programmal használhatók,
- (egér nélkül) csupán billentyűparancsokkal is használhatók legyenek, valamint
- bármely funkciógomb megnyomását hanggal kísérik.

A látássérült tanulók specifikus eszközigényeit intézményi oktatás során a lehetőségekhez mérten biztosítjuk, az otthoni eszközök beszerzésében igyekszünk segíteni.

Hallássérült gyerekek, tanulók távtanítása

A hallássérült gyerekek fejlesztéséhez használt specifikus eszközök, módszerek, eljárások az online oktatás során már nem realizálhatók úgy, ahogyan az az intézményes és az egyéni fejlesztés keretei között megvalósulhatna. A **fejlesztési célok** és az otthoni tanulási környezet ismeretét követően a **legalkalmasabb távtanítási formát kell alkalmazni**.

A hallássérült gyerekek, tanulók digitális oktatásában a hallás javítását szolgáló különféle készülékek mellett nem szolgálja egyéb specifikus eszköz.

Autizmussal élő gyerekek, tanulók távtanítása

Az autizmussal élő gyerekek, tanulók távtanítása a családok közreműködésével valósulhat meg, hiszen a **gyerekek napirendjét, foglalkozását, tanulását strukturálni kell** az otthoni létre napirenddel, hetirenddel, illetve az egyéni szükségleteknek megfelelően vizuális támogatással, képes magyarázatokkal. A pedagógusoknak, gyógypedagógusoknak leginkább ezek kialakításában, a megfelelő tartalmak kiválasztásában van kiemelt szerepe. A fő tantárgyak mellett meg kell valósítani a **mindennapi önállósági feladatokat**, amelyekhez a **vizuális támogatás** a legfontosabb eszköz.

Mozgáskorlátozott gyerekek, tanulók távtanítása

A mozgáskorlátozott tanulók otthoni tanulását kialakítását jelentősen meghatározza az egyén mozgásállapota (motoros képességek fejlettsége), a kommunikációs és mentális képességei, az

egyéb funkciózavarok, fogyatékoságok és a sérülésspecifikus eszközök rendelkezésre állása. A mozgáskorlátozott tanulók távtanításának megszervezésében **elsődleges a tanulók adottságainak, készségeinek, képességeinek, illetve egyéni speciális szükségleteinek az ismerete**. A mozgáskorlátozott tanulók komplex fejlesztése az otthoni tanulás körülményei között korlátozottak lehetnek, de megfelelő informatikai háttér révén valamennyi funkció gyakoroltatása, az ismeretanyag elsajátíttatása megvalósítható.

A mozgáskorlátozott, ép intellektusú gyerekek, tanulók – személyre szabott eszközeállításokkal, illetve megfelelő eszközökkel – az online platformokat, applikációkat jól tudják használni. **Minden esetben mérlegelni kell az egyéni támogatási szükségleteket, illetve a tanulók előzetes tudását a digitális eszközök használata területén.**

Tanulásban és értelmileg akadályozott gyerekek, tanulók távtanítása és pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek, tanulók távtanítása

A tanulási és értelmi akadályozottság, a pszichés fejlődés zavaraiából adódó tanulási, fejlődési hátrányok a sajátos nevelési igény vagy az atipikus fejlődés szempontjából az egyéni eltérések, fejlesztési szükségletek tovább differenciálnak. A tapasztalatok szerint mind a tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott és a pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek távtanítása nehézséget okozhat a családoknak. A gyerekek nagy többségének különböző szintű támogatásra van szüksége az otthoni körülmények közötti tanuláshoz.

- **a szakemberek megfelelő instrukciókkal lássák el a családokat, hozzátartozókat:**
  - milyen tanulási körülményeket érdemes kialakítani;
  - a tanulóknak milyen segítséget és milyen mértékben szükséges nyújtani;
  - kiket és milyen formában lehet/érdemes keresni, ha elakadás van vagy nehezen kezelhető helyzet alakul ki.
- **Nem terhelhetjük túl a tanulókat!**
- A kapcsolat a gyerekekkel, családokkal a lehetőségek szerint folyamatos legyen. **Törekedni kell a folyamatos kommunikációra**, a támogatásra, odafigyelésre.

Halmozott fogyatékosággal élő gyerekek, tanulók távtanítása

A digitális oktatás a halmozott fogyatékosággal élő tanulók esetében jelenti a legnagyobb kihívást, kiemelten családjaik, gondozóik számára több feladatot hárít, mint más családok esetében. Az intenzív gondozási, fejlesztési feladatok az kontakt oktatás elmaradásakor a nap 24 órájában a szülőkre, családtagokra hárítja az intézményi háttérben ellátott fejlesztési-oktatási feladatot.

Források:**SNI irányelvek:**

- https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alaprogramok

BTMN szakmai ajánlás

(Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekeket, tanulókat az óvodai és iskolai nevelésük-oktatásuk során megillető különleges bánásmódhoz;)

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/BTMN_szakmai_ajanlas.pdf

SNI és BTMN online oktatása:

<https://dpmk.hu/2020/04/17/online-megoldasok-sni-specifikus-javaslatokkal/> Digitális Módszertani Központ, 2020.04.17.